

Тематичний напрям № 1

• Науки про життя

УДК614.8

КОНЦЕПЦІЯ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ І ТЕРИТОРІЇ У РАЗІ ЗАГРОЗИ ТА ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Герасіменя Олександр Анатолієвич,
*начальник Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного
захисту населення Миколаївської міської ради*
Курепін Вячеслав Миколайович,
orcid.org:0000-0003-4383-6177
*старший викладач кафедри методики професійного навчання,
Миколаївський національний аграрний університет*

Щорічно в різних регіонах України, у різних галузях діяльності людини трапляються мільйони нещасних випадків, сотні тисяч з яких закінчуються трагічно. Страждають люди всіх професій на виробництві, в побуті, в армії, на транспорті. Великих збитків зазнає країна від аварій, катастроф, пожеж, стихійних лих, які призводять до загибелі людей[1]. Забезпечення захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій є одним з найважливіших завдань держави.

Актуальність проблеми забезпечення природно-техногенної безпеки населення і територій зумовлена тенденціями зростання втрат людей і шкоди територіям, що спричиняються небезпечними природними явищами, промисловими аваріями і катастрофами[2]. Ризики надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру невпинно зростають[3]. Політичні зміни, значна кількість великих катастроф, що сталися останнім часом на території України, серед яких особливе місце займає Чорнобильська, змінили попередню парадигму цивільного захисту на таку, що базується на визнанні пріоритету захисту населення і територій від загроз мирного часу і пошуку нової моделі такого захисту з урахуванням необхідності переходу від галузевого до функціонального принципу реагування на надзвичайні ситуації.

Забезпечення безпеки та захисту населення в Україні, об'єктів економіки і національного надбання держави від негативних наслідків надзвичайних

ситуацій повинно розглядатися як невід'ємна частина державної політики національної безпеки і державного будівництва, як одна з найважливіших функцій центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів рад[1,2].

Є п'ять основних заходів щодо забезпечення захисту населення в надзвичайних ситуаціях:

- повідомлення населення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій та постійного його інформування про наявну обстановку[1];

- навчання населення вмінню застосовувати засоби індивідуального захисту і діяти у надзвичайних ситуаціях;

- укриття людей у сховищах, медичний, радіаційний та хімічний захист, евакуація населення з небезпечних районів;

- спостереження та контроль за ураженістю навколишнього середовища, продуктів харчування та води радіоактивними, отруйними, сильнодіючими отруйними речовинами та біологічними препаратами;

- організація і проведення рятувальних та інших робіт у районах лиха й осередках ураження.

Основними завданнями захисту населення і території від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру є:

- здійснення комплексу заходів щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру;

- забезпечення готовності і контролю за станом готовності до дій і взаємодії органів управління в цій сфері, сил і засобів, призначених для запобігання надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру і реагування на них.

Захист населення і територій є системою загальнодержавних заходів, які реалізуються центральними і місцевими органами виконавчої влади, виконавчими органами рад, органами управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту, підпорядкованими їм силами та засобами підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, добровільними формуваннями, що забезпечують виконання організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних та інших заходів у сфері запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Захист населення і територій під час надзвичайних ситуацій забезпечується скоординованою роботою постійно діючих функціональних і територіальних підсистем Єдиної державної системи запобігання надзвичайним ситуаціям техногенного і природного характеру (ЄДС)[2]. Ефективність функціонування системи захисту населення і територій досягається

через: проведення єдиної державної політики, що охоплює весь спектр проблем у сфері забезпечення безпеки життєдіяльності населення; своєчасне запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, підвищення стійкості об'єктів економіки та інфраструктури до вражаючих впливів і наслідків надзвичайних ситуацій; завчасну підготовку, оперативне реагування та ефективне управління під час виникнення надзвичайних ситуацій, своєчасне відновлення життєдіяльності населення в їх зоні.

Отже, рівень національної безпеки не може бути достатнім, якщо в загальнодержавному масштабі не буде вирішено завдання захисту населення, об'єктів економіки, національного надбання від надзвичайних ситуацій техногенного, природного або іншого характеру.

Список використаних джерел:

1. Kurepin, V. & Kurepin, D. (2020). Public administration in the field of civil protection and security of life in the conditions of local self-government reform and decentralization of power. *Modern Economics*, 19(2020), 94-100. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7419>.

2. Концепція захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій Указ Президента України N 284/99.

3. Vyshnevskaya O., Chabanenko O., Khrystenko T. (2019). Environmental dimensions of the global world. *Modern Economics*, 15(2019), 49-56. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V15\(2019\)-07](https://doi.org/10.31521/modecon.V15(2019)-07).

УДК 331.45:331.462

СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ГІГІЄНИ І БЕЗПЕКИ ПРАЦІ. OHSAS 18001 : 2007

Белевят Лілія Іванівна,
здобувач вищої освіти спеціальності 204
«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»,
Миколаївський національний аграрний університет

Різні організації все більшою мірою зацікавлені в досягненні і демонстрації вагомої результативності у сфері гігієни і безпеки праці за рахунок управління професійними ризиками згідно з політикою і цілями у сфері гігієни і безпеки праці. Відбувається це при посиленні законодавства, в умовах розвитку економічної політики та інших заходів, спрямованих на